

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.

Fél évre ... 90 Lei.

Egy negyed évre 45 Lei.

Egy hónap ... 15 Lei.

Hirdetések
árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül

vasúti palotájában.

TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regels Ferdin

and I. (József töl.) 28

TELEFON-SZÁM 101.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, július 19.

A magyarság szervez-

kedése.

(Mi a helyzet Oradea-mare
(Nagyváradon?)

Megírtuk, hogy Jacob József oradea-marei (nagyvárad) prefektus azzal az indokollással nem engedélyezte az ottani magyarság szervezkedő gyűlését, mert a gyűlés összehívói között zsidók is szerepeltek. A prefektus azóta Bucarestben járt, ahonnan most tért vissza. Elmondotta egy hírlapírónak, hogy a gyűlés összehívását nem engedélyezte a trianoni békeszerződés 47. szakaszára való hivatkozással, amely a különböző kisebbségek külön-külön való szervezkedésére nyújt csak lehetőséget. Ezt a határozatot szóvá tették a cluj-i (kolozsvári) szervezkedő gyűlésen és elpanaszolták Popovici-Tasca nemzetiségi államtitkárnak. A prefektus bucurestii tartózkodása alatt megbeszéléseket folytatott az államtitkárral s ez alkalommal felmerült a kérdés, hogy a zsidóság nemzetiség-e? A válasz az volt, hogy kétségtelenül nemzetiség. A hírlapírónak arra a közbevetéssel megjegyzésére, hogy a trianoni békeszerződés csak fakultatíve mondja ki, hogy a zsidóság nemzetiség, a prefektus azt válaszolta, hogy az ő nézete nem ez. Kijelentette egyébként, hogy rész-

letes monografiát bocsájt ki, amelyben rá fog világítani a szervezkedéssel kapcsolatosan felmerült problémára is. Végül kijelen-

tette, hogy nem tartja lehetetlennek, hogy a zsidóknak bizonyos része csatlakozhassék a magyar szervezkedéshez.

Az adóhivatal germán-leieit visszautasították.

(Tulsiogoru a Banca Nationala aradi fiókja.)

A bucurestii lapokban az a hír jelent meg, hogy a pénzügyminiszter rendeletére ezennel nemcsak a Banca Nationala fogja a Banca Generala által kibocsájtott bankjegyeket becsereálni, hanem a városok adóhivatalai is megbízatást kapnak, hogy a becsereelés gyorsabban és akadálytalanul menjen végbe. Munkatársunk ma érdeklődött a városi adóhivatalnál és a pénzügyigazgatóságnál, ahol még semmit sem tudnak a rendeletről. A pénzügyigazgatóságnál megtudtuk, hogy nemcsak a közönség körében hangzik el panasz a Banca Nationala aradi fiókja ellen, ahol tulsiogoran bírálják el a germán leiek lebélyezését, hanem az adóhivatalok által adóban beszédett germán leiek egy részét is visszautasítja a Banca Nationala rossz lebélyezés címén. Az elmúlt héten az állami adóhivatal hetven ezer germán leit küldött a Banca Nationalához becsereelés végett. Ebből 30 ezret visszautasítottak. A Banca Nationala ezzel a szigoru

eljárásával nemcsak a magánosokat, hanem az államot is megkárosítja, mert az adóhivataloknak nincs módjukban, hogy a visszautasított pénzösszeget visszaadják az adófizetőknek. A pénzügyigazgatóság értesülésünk szerint táviratilag fogja kérni a pénzügyminisztert, hogy utasítsa a Banca Nationalát méltányosabb eljárásra a germán bankjegyek becsereelésénél.

A germán bankjegyek beváltása előtt a Banca Nationala aradi fiókja arról értesítette az aradi pénzügyintézeteket, hogy a germán bankjegyek elfogadásánál nagy óvatossággal járjanak el, mert a Banca Nationala csak azokat a bankjegyeket fogja beváltani, melyeken a szám teljesen ép és olvasható. Ez a rendelkezés érthető ijedelmet keltett a közönség körében, annál is inkább, mert a forgalomban lévő germán bankjegyek közül alig volt olyan, amelyen a szám teljesen hibátlan lett volna. Ha a Banca Nationala ehhez a tervhez ragaszkodik, mérhetetlen

károsodás érte volna a közönséget teljesen ártatlanul, mert hiszen senkinek sem lehet tőle, hogy a rossz papírból készült bankjegyek a nagy használat következtében teljesen elrongyolódtak. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara, mihelyt tudomást szerzett arról, hogy milyen korlátozással kívánja a Banca Nationala a germán bankjegyeket beváltani, azonnal hosszú felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez s a terv megváltoztatását kérte. Felterjesztésében a Kamara részletesen kifejtette, milyen igazságtalan volna a tervezett eljárás, amelynek végrehajtásával önhibáján kívül mindenkit megfosztottak volna vagyonának egy részétől. A Kamara felterjesztésének meg volt az eredménye s mint a mai bucurestii lapok közlik a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a Banca Nationala beváltóhelyei levonás nélkül kötelesek beváltani azokat a bankjegyeket is, amelyek a szám nem teljesen ép és olvasható, de látszik hogy csak kopás folytán tűnt el.

Ninos lengyel pénzlebélyezés.

Varsó. A lengyel pénzjegyek lebélyezésére vonatkozó híresztések alaptalanok. A lengyel kormány hivatalos nyilatkozatot adott ki, amely szerint egyáltalán nem tervez lebélyezést.

Parkünnepély.

*

Pattogó ritmusu katonazenekar ütemei hallká tompulnak a júliusi délután napsugaras hangulatában. Fehérruhás felélénkült tekintetű urileánycsapatok szokatlan vidámságban kacagva haladnak az ünnepség színhelye felé. A parknál vagyunk. Itt már hangos nevetések, a fiatal asszonyok bájos hívogatása, a sátrakba, a kedves felszolgáló személyzet, csupa fiatal finomkezü hölgy, a jófékonyosság angyalai már a bejáratnál feltűnnek. A vendégeket Purgly László elnök s Laczay Endréné fogadták. Rögtön a bejárat mellett terebélyeskedett az első sátor, a mely Csillag Lajosné, a fáradhatatlan vezetése mellett süteménnyel, fagyfajttal és hűsítő italokkal enyhítette a vendégek szomjuságát a rikadt júliusi délutánban. A nagy élénkség dacára ami a sátor előtt uralkodik, a védnökasszony kérésére örömmel sorolja el a sátor felszolgáló hölgyeinek névsorát: Halpern Miksáné, özvegy Sattner Mártonné, Schwartz Hermanné, Pick Ernőné, Pollák Lajosné, Münz Mártonné, Weiszberger Irén, Balla Böske, Vadász

Böske, Szabados Inci, Halpern Juliska és Aranka, Mihály Magla, Heim Mancsi, Varsányi Kató és Márta, Kornea Zseni, Elekes Elza, Teicher Berta, Weisz Böske, Szüts Mimi.

Tovább megyünk. Alig öt lépésviire érkeztek csiklandozó sör és vinytli illat árát a virágokkal izlésesen feldiszipelt sátorból. Stauber Józsefné sörivő csarnoka. Fehér fejdiszes uriaszonyok és ragyogó arcu leánykák tányérok poharakkal sűrögnek-forognak a fehérterített asztalok között. A háziasszonyok segédkeznek: Dr. Kardos Gézáné, dr. Stauber Andorné, László Dezsőné, Vermes Jenőné, Rácz Gyuláné, dr. Török Dezsőné, dr. Schmidt Jánosné, dr. Polonyi Jenőné, Marzsó Ilonka, és Ancsi, Lakatos Panni, Fetter Irén, Nagy Erzsébet, Weil Magda, Róna Magda, Friedmann Tessa és a kis Stauber Vica.

Következnek a hollandi sátor. Kávé, csokoládé és cinni inni való, minden, mi szem szájnak az ingere kapható és ehető itt. Dr. Prohászka Lászlóné agilis vezetése mellett Fiedler Irén, Szánthó Gyuláné, Bartos Jenőné, báró Exterde Kálmáné, Gergely Lajosné, Witauschek Lajosné, özv. Schlechta Gusztávné, Alföldi Pálné, Leölkes

Bélané, Vecsey Magda, Rényi Józsa, Peer nővérek, Prohászka Elvira, Házy Mariska, Fiedler, Heitz és Leölkes nővérek, báró Exterde Mici és Hofbauer Nusi szolgálták ki a vendégeket. Azután a cigánysátor hangos zürzavara csapta meg a fülnket. Itt özv. Salacz Dezsőné a vezetőasszony. Sok kedves ismerőssel találkozik itt az ember, Szendrey Mihályné, Heppesné Harmath Józsa, Kiss Mariska, Jakabffy Dezsőné, Kiss Gézáné, Bajthay Zoltánné, özv. Forgács Andorné, dr. Zdenkoné, Stern Miksáné, Darvas Bella, Szölösi Magda, Kampis Rózi, Orbánné, Babócs Istvánné, Édes Ele-mérné, Kubelkáné Vass Anna, Bajthay Matyi, Lipich Nóra, Salacz Lilly, Stern Zsuzsika, Forgács Anna, Mandl Rózi.

A halsátorban csak nyolc óra körül kezdődött az élet. Szege-den sem lehetne jobb halászlét kapni, mint amit itt Marczy Bélané és Dörner Jánosné vezetése mellett Busztin Sándorné, Marczy Hajnal, Hofbauer Nusi, Horváth Magda és Blanka, Winckler Mici, Marossi Dusi, Berán Kató, Németh Irma, Dörner Testvérek, Feszler Károlyné, Winckler Babi és Feszler Mici szolgáltak fel. Amikor a bazárnak berendezett

sátorba beléptünk, a Kovacevics Józsefné mellett működő lelkes női gárda mosolyogva fogadott bennünket, azt hitték, hogy valami iszonyu nagy bevásárlás miatt jöttünk. Majd midőn megtudták a jövetelünk célját, kissé elszomorodva diktálják be neveiket: Bulza Kornélné, Kiss Stefi, Barta Erzsébet, Kiss Magda, és Margit, Czéka Károlyné és Jenő. Közben megkezdődött a konfetti csata. A diákok hadvezéreket megszegyénítő harci terveket beszéltek meg és a legteljesebb sikerrel dobálták tele a huncut bakisok szemét, száját, orrát az ezerféle repülő színes papirdarabakkal. A konfetti árúsító sátor természetesen a legnépszerűbb árusok közé tartozott. Alig győzte a forgalmat lebonyolítani Vajda Zsigáné, dr. Vörös Lászlóné, Domány Jánosné, Probst Erzsébet, Kaiser Ilus, Csepregi Margó, Kabdebó Baba, Feszler Bébi, Domány Baba.

A szerencsehalászat egyik legüveesebb trükkje volt a népiünnepélynek. Két vagy három leifézetése ellenében a legkülönbözőbb értékes tárgyakat halászlék elő horgaikkal a szerencsehalászkedvelő halászkok. A sátor hölgyei minden erejüket megismerve dol-

Irodalom és művészet.

Tisza Kálmán szobra elkészült.

BUDAPEST. Tisza Kálmán szobra, amelyre még 1912-ben Oradea-maren (Nagyváradon) kiírták a pályázatot, s amelyet az ottani Tisza-ház előtt, kellett volna felállítani, a Hungária öntőgyárban elkészült és elhelyezését várja. A szobor Szentgyörgyi István szobrászművész munkája. Az üllő főalak mintha élne. A jobboldalán egy nőalak az igazságot allegorizálja, a baloldalán pedig a jogot és törvénykönyvet tartó férfi van.

A nyári szinkör heti műsora. Kedden: Aranyember. Beregi Oszkár m. v. Szerdán: Egy szegény ifjú története. Beregi Oszkár m. v. Csütörtök: Bizánc. Beregi Oszkár m. v. Péntek: Hamlet. Beregi Oszkár m. v. Szombat: Hejehuja báró. Vasárnap: Aranykakas.

Beregi Oszkár ma, kedden este az Aranyember-ben, Jókai Mór remekművében folytatja nagyszerű vendéglátását. A címszerepet a magyar színészet büszkesége, Beregi Oszkár játssza, míg a többi szerepek Csige Böske, Harmath Józsa, Jakabffy Ica, Várnay, Földes és Mészáros kezében vannak.

Szerdán este az aradi színpadon már évek óta nem látszott „Egy szegény ifjú története”, Feuillett híres színműve kerül előadásra, Beregi Oszkárrel a főszerepben. A színház igazgatósága ezen színmű felújításával a romantikus irodalom kedvelőinek óhaját redveskedni s tekintettel, hogy Beregi Oszkárnak egyik legkiválóbb szerepe, az előadás iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik.

Költözik a Haladás. Szombat délután gazdag műsor keretében bucsuzott a Haladás az Ipartestület gyönyörű nagy terméből, amelyből rövid idő alatt orvosi rendelő lesz. A közkedvelt szombati előadások közönsége pedig legközelebb már a Kulturpalota kistermében élvezheti a nívós, meleg hangulatú előadásokat. Mint értesülünk, a Haladás előadásokat a nyárnak még hátralévő néhány szombatián a kisteremben tart-

goztak, hogy a forgalom fenn ne akadjon. Beregszászy Lajosné mellett a kassza mellett és munkájában Kiss Lajosné, Ruppert Henrikné, Berecz Károlyné, Dörner Jolán, Panián Margit, Balázs Károló, Oareán Annus, Stolcz Emilia, segédkeztek. Rado Pancu prefektus jött el a sátor mellett és Berecz Baba kezébe, aki adakozásra szólította fel, egy husz leies bankjegyet nyomott. Akinek itt kedvezett a szerencse, az még az ügyességét is próbára tehetette a zseton sátorban, ahol Lészay Sándorné védnöksége alatt Endre Janka, özv. Polgár Béláné, Gáza Erzsébet, Kádár Edit, Schwartz Nusi dolgoztak a nemes cél érdekében. Egy külön célra berendezett sátorban amerikai árverés alá került sok üveges pezsgő, bor és cukorka. A sátor védnöknője Braun Gusztávné volt, akinek vezetése mellett több fiatalember segédkezett.

A Fehér Kereszt egyesület elnöknője Laczay Endréné. Mindenkihez volt egy kedves szava és mindenki hozzá fordult utasításokért. A pezsgősátorban is volt a védnöknője. Az elegáns hölgyeket és urakat kedves készséggel szolgálták ki Justh Jánosné, Purgly Lászlóné, Kohlmann Arminné, Meizer Lászlóné, Pozsgay Istvánné, Kabdebo Jánosné, Nagy Erzsébet és Sorbán Margit.

ják s ugyanitt közönséget gyűltenek a szeptemberben megnyíló őszi és téli Haladás-szezonra, amelyet már állandó művészi és tudományos értékű, gazdag műsorokkal a nagyteremben fog megkezdeni a fardíjatlan vezetés.

Háborgó leitek címen egy mély felfogással megírt és filmre rendezett szociális dráma megy az Apolló műsorán. Az olasz világ minden rosszra kapható emberei mutatkoznak itt be, a kik nagystíliú szélhámosással kapcsolatban a legérdekesebb film megírására adtak alkalmat. Carlos márki morganatikus házasságot akar kötni, de atyja ellenzi. A márki, hogy tervét mégis megvalósíthassa, megakarja lopni atyját, aki undorodva kergeti el. Ekkor menyasszonyához megy, elveszi feleségül, de a házasságot megzavarja a szegénység. Elválnak és ekkor a márki felesége nagy sikereket arat a színpadon, ellenben a márki titkáriával együtt teljesen lezüllik. A titkár egy csót eszel ki, hogy a márki atyjának vagyonát megszeresse. A herceg időközben megvakult és ezt a körülményt akarja felhasználni. Eltűnteti a márkit és már sikerült is atyját, a herceget becsapnia, amikor a márki felesége tervét meg-husítja. Ekkor a herceg a megkerült márkinak megbocsájt, meghajlik az ekkora szerelem előtt és nem ellenzi fia házasságát a művésznővel. A képek igazalmasan szép részleteit képezik azok a felvételek, amelyek a titkár üldözéséről készültek. A gyönyörű dráma kedden és szerdán megy az Apollóban.

Az aranyforrás az Urániában. Az élet legsúlyosabb tragédiája képezi a képek tárgyát, amelyet szenzációs siker mellett mutatott be hétfőn az Uránia. Róbert Peraton gazdag földbirtokost unokaöccse, Viktor Peraton behálózta, hogy vagyonát megkerithesse. Egy hamis gyógyforráshoz vizgyógyintézetet épített és magát nevezte ki igazgatónak, ezen a réven sikerül is tönkretenni rokonát és vagyonának nagyobb részét megszerezni. Róbert Peraton felesége azonban leicplezi a szélhámoságot, ekkor Viktor elmenekül, de sorsát nem kerülheti el, mert Róbert

Akaratunkon kívül maradt legutolsónak a malacpecsenyés sátor. Égzsínek fekete zsinóros jelmezt viseltek a sátor hölgyei. Faragó Gyuláné, Schuch Ferencné, Benedikt Imréné, Razel Józsefné, Faragó Magda, Schuch Ila, Bogdán Magda és Cserépi Csöpi.

Lehetetlen lenne elsorolnunk azt a rengeteg színt, mulatságot, jókedvet, amiben a parkünnep jótékony hölgyei részesítették a jelenlevőket. Késő éjjelig tartott a mulatság és gyűlt a temérdek pénz a Fehér Kereszt egyesület nemes céljaira. A hangulatot csak fokozták egyesek produkcióikkal. Bérczy László például, mint nőimitátor nyerte meg mindenkinek tetszését. Szépségverseny is volt. A rengeteg szavazólapot a vezetőség a legjobb akarat mellett sem tudta szortirozni és csak annyit sikerült megállapítani, hogy az első díj nyertese óriási többséggel dr. Kardos Gézané volt. Nagyobb mennyiségű szavazólapot kapott még László Dezsőné és még többen.

A késő éjjeli órákban lett vége a mulatságnak. A rendezők fardíjatnakkoltak össze és miközben az összegyűlt banköringet számlálták, szemekkel már látták azt a sok ezernyi szegény rongyosruhájú gyermeket, akiknek jutni fog a népünnepély jövedelméből.

utóléri és megöli. Róbertet öt évi börtönre ítélik, felesége meghal, csak gyermeke él boldogan férjével. Róbert kiszabadul börtönéből és gyermekénél keres menedéket, aki azonban nem meri házába fogadni a börtönviselt apát. A szerencsétlen, kilaszított ember és apa ekkor a halálban keres engesztelődést. A tragédia, amelynek főszerepében Karl Schönfeld csodálatraméltó művészetet mutat be, kedden és szerdán megy az Urániában.

A városok autonómiája

(A pótadót is az állam akarja.)

BUCURESTI. Politikai körökben sokan azon az állásponton vannak, hogy a városi és községi autonómiát eltűrüljék. Ennek az irányzatnak azonban elég nagy ellenzéke is van. Legutóbb az a különös terv merült fel, hogy a városok ne szedhessék a községi pótadót, hanem az állam tegye rá erre is a kezét és ebből juttasson majd a szükséghez képest a városi szükségletek fedezésére. A városok természetesen hallani sem akarnak erről. Épp ezért Erdély és a kapcsolatos magyar területek nyolc legnagyobb városának polgármesterei július 24-én Timisoaran (Temesvárott) értekezletre ülnek össze, hogy a községi pótadó és a városi autonómia ellen irányuló tendenciával szemben a szükségesnek mutakozó lépéseket megtárgyalják. Az értekezleten Aradvárosát dr. Robu János főpolgármester, vagy dr. Angel István polgármester képviseli.

Kereskedelmi ügyletek adója.

Tizenöt és tíz percentes luxusadó.

Titulescu pénzügyminiszter a fényüzési cikkeken kívül a kereskedelmi ügyleteket is megadóztatja. Az új adók szeptember elsején lépnek életbe. A luxusadó törvény szerint tizenöt százalékos adózás alá esnek a következő árucikkek: automobilonok, fényképező készülékek, (ha nem hivatásos fényképeszek tulajdona), mindenféle ékszerek és porcellánok, antik tárgyak, továbbá tárgyak, amelyeknek gyűjtőértékük van, evőeszközök aranyból, platinából és ezüstből, parfümeriák, puderek, pomádék, kozmetikai és toalettcikkek) szappanok és fogporok kivételével), mindenféle selyemárúk, likőrök, pezsgőborok, valódi csipkék és szőnyegek. Tíz százalékos adó alá esnek a konfekciós áruk, a mennyiben selyemmel vannak díszítve vagy bélelve, nem valódi csipkék és garnitúrák, finom butorok és berendezések, amelyek ötezer leinél drágábbak, olaj és akvarell festmények, szoborművek, női kalaptollak, szőrmék ezer leien felül, utazócikkek bőr- és selyemkeztűk, férfi és női fehérneműk, ha darabonként 200 leinél drágábbak, női kabátok, ha 2500 leinél drágábbak és végül lakkcipők, ha 800 leinél drágábbak. Ebben az adóban benne van az összes eddigi fényüzési adó. Vadászfegyverek

után 10 lei, ha egycsövűek és husz lei, ha két csövűek fizetendő évenként. A kereskedelmi ügyletek adója alá esik minden üzlet, amely, akár hivatásszerűleg, akár alkalmilag létrejön és összege egy százalék a forgalmi összeg után.

Az ellenzék nem tárgyal.

BUCURESTI. Szombaton kezdte meg a képviselőház az erdélyi agrárreform tárgyalását. Ennek különös érdekességet ad az a körülmény, hogy az ellenzéki képviselők, akik között sok az erdélyi is, nem vesznek részt a vitánál. A legutóbbi parlamenti események miatt ugyanis az ellenzéki pártok megbízottai: Maniu Gyula, Inculetz és Michalache pártjuk nevében bejelentették, hogy a képviselőház ülésein tovább nem vesznek részt és elhagyták az üléstermet.

Szűretlen ivóvíz.

(A Háztulajdonosok Szövetségének ülése.)

Az Aradi Háztulajdonosok Szövetségének végrehajtó bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében ülést tartott dr. Demian Aurél elnöklete alatt. Az elnök ismertette, hogy a szövetség milyen munkásságot fejtett ki a háztulajdonosok érdekében, különösen az irányban, hogy a háztulajdonosok szabadon rendelkezzenek a lakások fölött. Amennyiben ez nem volna lehetséges, a miniszterium olyan béremeléseket engedélyezzen, hogy a tulajdonosok rá ne fizessenek házaikra. Tabalovic Emil bejelentette, hogy a megszorító rendelkezések folytán építkezéseket nem eszközölhetnek a háztulajdonosok. Azt indítványozta tehát, hogy a szövetség a kereskedelmi és iparkamarával együtt járjon el illetékes helyen az irányban, hogy az építőipart, amely sok iparnak az inkarnációja, elősegítsék, hogy ezáltal az építkezés könnyebb legyen, mert csak így lehet a nagy lakásínségnek véget vetni. Az indítványt elfogadták. Ispravnicu Mozes azt indítványozta, hogy a város vezetését szőlítsa fel a Háztulajdonosok Szövetsége, tegye meg a kormányjal a szükséges lépéseket a háztulajdonosok érdekében, ami ugy a városnak, mint az államnak érdeke. Stengl Andor csatlakozott a felszólalók indítványához és bejelentette, hogy a Piata Catedralei (Tökölly tér) környékén hetek óta szűretlen vizet kapnak a lakók. Ez irányban is tegyen lépéseket a végrehajtó bizottság. Dr. Demian Aurél zárószavában válaszolt a felszólalásokra s bejelentette, hogy a szövetség intézkedni fog, hogy az elfogadott indítványok minél előbb végre legyenek hajtva. Előadta még, hogy Argetoianu belügyminiszter a háztulajdonosok igényeit némileg kielégítő törvényjavaslatát a szenátus elfogadta és

azt szeptemberben a képviselőházban fogják tárgyalni. Bejelentette, hogy a hatóságoktól engedélyt kapott gyűlések megtartására és így a végrehajtó bizottság minden hónapban összeül. Örömmel adta tudomásul, hogy az Aradi Háztulajdonosok Szövetségének mozgalmahoz a timisoarai (teimesvári), sibini (nagyszabeni), brasovi (brasói) háztulajdonosok is csatlakoztak.

OOOOOOOOOO

Merénylet

Czernin családja ellen.

(Olasz kommunisták gaztette.)

MILÁNÓ. Egész Olaszországban rendkívüli izgalmat kelt az a merénylet, mely Viterbóban történt. Egy angol család turautóját az országuton olasz kommunisták megtámadták abban a hiedelemben, hogy az autón fascisták utaznak. A kommunisták hosszasan tüzeltek az autóra, melynek utasai közt volt Czernin Ottokár gróf egykori osztrák-magyar külügyminiszter családja is. A lövésektől lady Pecket, Czernin gróf felesége megsérült, három fia közül Jaromirt egy golyó megölte, Pál oly súlyos sérülést szenvedett, hogy karját amputálni kellett. Ödön nevű fia és a sofőr könnyebben sérültek. A támadóknak sikerült elmenekülni, de a rendőrség nyomukban van. Czernin gróftól táviratilag értesítettek a szerencsétlenségről.

OOOOOOOOOO

Döntőbírósg a kávé- sok és pincérek között.

Az aradi éttermi és kávéházi alkalmazottak kollektív szerződése még május hó elején járt le. Az alkalmazottak az új kollektív szerződés megkötésénél béremelést követeltek, azonkívül nyolc órai munkaidőt és a munkaidőn kívül nappal 6 lei, este vagy éjjel 8 lei óradíjat kértek a munkaadóktól. A félirónok és kávéfőzők 50 százalékos fizetésemelést kötöttek ki. A munkaadók azonban nem mehettek bele ekkora béremelésekbe, mert — amint mondják — a mai ármaximálás mellett anélkül is ráfizetnek üzemükre és hogyha elfogadnák az alkalmazottak követeléseit, üzemi költségük még 15 százalékkal emelkednék, a mi egyes étteremben, vagy kávéházban 12—15 ezer lei tulkiadást jelentene havonként. A tárgyalások még nem vezettek eredményre. A munkások a munkafelügyelőséghez fordultak és kérték, hogy tegyen lépéseket a szerződés meghosszabbítása iránt. De sem a munkafelügyelőség, sem a cluji (kolozsvári) munkaiügyi küldött közbenjárása nem vezetett eredményre. Szombaton újra tárgyalásra gyűltek össze a munkaadók és alkalmazottak, de mivel újra eredménytelen volt a tárgyalás, a munkafelügyelő indítványára elhatározták, hogy az ügyet átadják a döntőbírósgához. A döntőbírósg elnök személyére nézve nem tudtak megegyezésre jutni s így az aktákat a munkafelügyelőség áttette a törvényszékhez, ahol hivatalból rendelnek ki elnököt.

Megtámadták Fischer Eliz végrendeletét.

(Felolvasták-e a végrendeletet Fischer Eliznek? — Az örök-hagyó nem tudott írni és olvasni. — Fischer Eliz ki akart keresztelkedni. — Nem valósítható meg a leányárvaház.)

Fischer Eliz feltételei.

Az aradi törvényszékhez ma szenzációs kereset érkezett. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy Fischer Eliz végrendeletét perrel támadták meg. Miként az előrelátható volt, az elhunyt milliomos asszony törvényes örökösei nem nyugodtak bele abba, hogy rokonok hatalmas vagyonából semmit se kapjanak. Fischer Eliz két legközelebbi vérrokona: özv. Friedmann Józsefné aradi lakos és Wechsler Regina bécsi lakos képviselőjében dr. Székely Ferenc aradi ügyvéd a ma benyújtott keresetben a végrendelet megsemmisítését és annak kimondását kéri, hogy néhai Fischer Eliz hagyatékában törvényes öröklésnek van helye.

Alaki hibák a végrendeletben

A kereset nem kisebb érdekességet tartalmaz, mint azt, hogy a végrendelet, amelyet az örök-hagyó három esztendővel ezelőtt alkotott, lényeges alaki hibákban szenved, amennyiben a végrendelet záradéka nem tartalmazza annak igazolását, hogy a végrendeletet a végrendeletkező jelenlétében felolvasták volna. További lényeges alaki hibaképpen azt hozzák fel a rokonok, hogy Fischer Eliz írni és olvasni nem tudván, a törvény értelmében kéjgynek tekintendő aláírása mellett az egyik végrendeleti tanu köteles lett volna mint névaláíró Fischer Eliz nevét aláírni, ami azonban nem történt meg. A végrendeletből nem tűnik ki külsőleg, hogy azt egy írni és olvasni nem tudó egyén alkotta s így a végrendeletkezői aktus tulajdonképpen befejezettnek nem tekinthető.

Hosszasan foglalkozik a kereset azzal, hogy a végrendelet tartalma nem alkotja Fischer Eliz saját komoly akaratát, amennyiben teljesen vallástalan nő volt, aki templomba sohasem járt, sőt egyizben a hitközségi adó feletti elkeseredésében ki is akart keresztelkedni. Nem tételezhető fel tehát, hogy egész vagyonát zsidó jellegű intézményre akarta volna hagyni, de meg kifejezetten is tanúságot tett arról, hogy neki a leányárvaház alapítása nem komoly akarat, amennyiben egy ízben a végrendeletet a városi tanácshoz intézett beadványában vissza is vonta azért, mert a hatóság cukor- és petroleum fejadagját a háború utolsó hónapjaiban nem szolgáltatva ki neki. Fejtetetik a felperesek azt is, hogy Fischer Eliz már a végrendelet készítésekor tudta, sőt később is tudnia és látnia kellett, hogy végakarata nem valósítható meg és a leányárvaház nem létesíthető, mert annak épületét más közcélra vették igénybe. Így szerintük a létesített leányárvaházi alapítvány meghusultnak tekintendő.

Hosszasan foglalkozik a kereset a végrendelet lehetetlen tartalmu feltételeivel, amelyeket azonban Fischer Eliz oly lényegeseknek tartott, hogy azok nélkül az alapítványt semmi szín alatt sem létesítette volna. A rokonok szerint ily körülmények között ezek a lehetetlen feltételek magát a végrendeletkezői ügyletet teszik érvénytelenné. A keresetben ilyen feltételenként megemlítik a rokonok azt, hogy Fischer Eliz kikötötte, miszerint a befogadandó árvaleányokat azok rokonai egyáltalában nem látogathatják meg, hogy az árvaleányok hetenként csak egyszer mehetnek sétálni, hogy csak kereskedőhöz, vagy hivatalnokhoz mehetnek férjhez, hogy a férjhezmenetel az árvaház vezetőségének beleegyezésétől függ és még egy sereg ilyen különös feltétel van a végrendeletben, amelyeket, ha komolyan vesznek figyelembe, a végrendelet ezen az alapon is érvénytelen. Ha pedig a végrendelet gyengeelméjű és be nem számítható egyén végakaratait foglalja magában, akkor ez alapon is érvénytelen lenne az.

Jogászörökben a keresetet már is élénken beszélnek meg és az a vélemény alakult ki, hogy a végrendeletkezőről szóló törvény a végrendelet alaki kellékeinek fontos megtartását szigorúan megköveteli.

OOOOOOOOOO

Barics Gyula balesete.

Barics Gyula az aradi közönség kedvence, aki több heti eredményteljes gyógykezelés után nem rég jött vissza Budapestről, tegnap este óta ismét betegen fekszik a Str. 29 Decembrie (Hasszinger-utcai) sarokház egyik csendes, első emeleti szobájában. Barics Gyula tegnap délutáni sétája után egészségesen indult hazafelé, amidőn a Földes és Hechs gyógyszerár előtt hirtelen rosszul lett. A járda mellett haladva elszedült, majd érezve, hogy egyedül nem képes tovább a lábán állani, a házfal felé igyekezett, hogy abban megtámaszkodjék. Közben összeesett, de olyan szerencsétlenül, hogy az erős esés következtében a járda éle az állát majdnem pontosan kelté hasítottá s ezenkívül arcának és kezének több helyén véresre sebezte magát. Az utókból és a gyógyszerházból ekkor többen hozzá siettek, felemelték, bevitték előbb a patikába, majd Barics Gyula közeli lakásába szállították, ahol néhány pillanat múlva a telefonon hívott dr. Schmidt János megvizsgálta Barics Gyulát. Eszméletére térve dr. Schmidt lakására mentek, ahol az orvos Barics Gyulát azonnal kezelés alá vette. Barics Gyulát lakásán ma délután meglátogatta munkatársunk, aki

előtt kijelentette, hogy állapota reggel óta lényegesen javult s bár táplálkozni egyelőre még nehezen tud, de az orvosi vélemény szerint néhány napon belül elhagyhatja az ágyat.

OOOOOOOOOO

LEGUJABB.

Meggyilkolt tábornok.

Berlin. Ellenőrizhetlen hírek szerint felsősziléziai szövetségközi bizottság franci képviselőjét, le Rond tábornokot meggyilkolták.

Stanykovszky alabit igazol.

Budapest. Sztanykovszky Tibor, a Tisza-pőr egyik főalakja a katonai bíróságnál perének újra való felvételét kérte. Sztankovszky alabit akar igazolni az utódállamokhoz csatolt területekről előkerült tanukkal, akik azt bizonyítanák, hogy a gyilkosság idején velük volt és nem vett részt a merényletben.

Antant-bizottság Budapesten.

Budapest. Megérkezett az antant ellenőrző bizottsága, amelyben 110 olasz, 34 francia, 7 angol és 2 japáni tiszt vesz részt. A bizottság vezetője Zucehari olasz tábornok. A bizottság feladata, hogy Magyarország lefegyverzését a békeszerződés értelmében végrehajtsa. A jóvátételi bizottság szeptemberben jön Budapestre.

OOOOOOOOOO

Leu és szokol.

(Teher szállítás Csehszlovákiába.)

A román és csehszlovák kormányok a vasúti bizottságok teher szállításra vonatkozó egyezményét rendeletileg jóváhagyták. Az egyre erősebben meginduló teher szállítás sikeres lebonyolítása és az elszámolások egyszerűsítése végett a csehszlovák szokolt a leuval 1:1 arányban fogják számítani. A szállításra engedélyezett áru küldésénél az illető ország belterületére vonatkozó rendelkezések mérvadóak, a fuvarleveleket cseh, vagy tót, továbbá német és francia nyelven állítják ki, a Romániában feladott áruknál pedig román, német és francia nyelven. A CFR. vezérigazgatósága rendeletileg arról értesítette az aradi üzletvezetőséget, hogy a Csehszlovákiába való teheráruszállítás egyelőre csak 5 ezer kilogramm maximális súlyban van engedélyezve. A vezérigazgatóság rendelete szerint az elővétel és utánvétel beszüntették.

OOOOOOOOOO

Beniczky Ödön vádjai.

(Vigyázat: legitimista tendenciák!)

BUDAPEST. A kormányhoz közelálló forrásból arról értesül a Nemzeti Újság, hogy Beniczky Ödön nemzetgyűlési képviselő vádjai következtében, amelyek szerint a nagy magyar Alföldön atrocitások történnek, elrendelik a vizsgálatot. A vizsgálatot ki fogják terjeszteni azokra az esetekre is, amelyekkel más képviselők jelentettek be. Azok, akik az amnesztia révén mentesültek, nem kerülhetnek új eljárás alá. Ellenben a többi esetben a legteljesebb szigorúsággal a közeli napokban megindul a vizsgálat.

BUDAPEST. Politikai körökben hírlik, hogy Beniczky Ödön újabb interpellációra készül. A kormány el van tökéltve arra, hogy erélyes lépéseket tesz. A kis gazdák is állást foglalnak, mert szerintük Beniczky interpellációi legitimitás-célokat szolgálnak. A kormány állítólag csak zárt üléseken engedi meg Beniczkynek, hogy anyagát előterjesztesse.

Sport.

Az aradi tennisz-verseny.

Először rendezett tennisz-versenyt az Aradi Korcsolyázó-Egyesület. A verseny vasárnap kezdődött s arra messzli vidékekről is jöttek versenyzők. A sorolások már szombaton megjelentek a dr. Széll Lajos vezetésével működő bizottság. A versenyen szépszámu előkelő közönség jelent meg, amely élénk érdeklődéssel figyelte az izgalmas lefolyású mérkőzéseket. A versenybizottság elnöke, báró Urbán Péter elfoglaltsága miatt nem jöhetett el. A versenyzők a korcsolyapavilon előtt három pályán játszanak. A versenyintéző bizottságban különösen Széll Lajos dr. és Székely Károly tevékenykedtek és főként az ő érdemük a sima, precíz lebonyolítás. Az első nap eredményei a következők: férfi egyes versenyben dr. Lippu győz báró Bohus Zsigmond ellen (7-5, 4-6, 6-3 eredménnyel, Káldory Andor (Temesvár) győz ifj. dr. Fülöp Béla (Temesvár) ellen (6-3, 9-7), Máthé Andor győz Tancos Arnold ellen (6-0, 6-0), Krupenszky (Bucuresti) Bánhidy Sándor ellen (6-3, 6-3), férfi páros versenyben báró Bohus Zsigmond—Széll József pár győz Máthé Andor—Feledy Endre (Nagyvárad) pár ellen (11-9, 6-3), női egyes versenyben Káldory Erzsébet (Temesvár) győz dr. Vince Aladárné (Lugos) ellen (5-7, 6-4, 6-1), ifjúsági versenyben Valean (Lugos) győz Hady László ellen (6-1, 6-1).

Ma korán reggel folytatódnak a mérkőzések. A délelőtti eredmények a következők: Máthé Andor győz Feledy Endre ellen (6-4, 6-2), Rosetti (Bucuresti) győz Krupensky (Bucuresti) felett (6-1, 5-7, 6-3). Férfi páros Litsek—Deutsch pár (Lugos) győz Lippu fivérek felett (6-2, 2-6, 7-5). Krupenski—Rosetti-pár (Bucuresti) győz Jost—Harliauer-pár (Temesvár) felett (6-0, 6-0). Ifjúsági verseny: Valean (Lugos) győz Szathmáry Miklós (Arad) felett (6-1, 6-2), ifj. Bodnár László (Arad) győz Schwartz D. (Arad) felett (6-3, 5-1). Ma délután játszanak: Rosetti—Káldory és dr. Lippu, Máthé Andor (Nagyvárad) ellen és a vegyes párosban dr. Fülöp és dr. Fülöpné Széll és Széliné ellen, továbbá dr. Lippu és Obetkóné—dr. Litsek és dr. Litsekne ellen.

Kedden délután 4 órakor a következő versenyek lesznek: Férfi egyes verseny: Krupensky—Rosetti mérkőzés győztese, Káldory Andor. Az előbbi mérkőzés győztese a délelőtti mérkőzés győztesével. Döntő mérkőzés: Vegyes páros verseny. Döntő mérkőzés: Férfi páros verseny. Döntő mérkőzés: Női egyes verseny. Döntő mérkőzés: Ifjúsági verseny leányok részére. Döntő mérkőzés: Ifjúsági verseny fiúk részére.

Szerdán délután 4 órakor: Handicap verseny: Tancos Arnold, dr. Lippu György, Bánhidy Sándor, Mihailovits Jyula. Döntő mérkőzés.

Kedden d. u. 7 órakor: Férfi egyes verseny: Dr. Lippu György a Máthé—Feledy mérkőzés, győztesével.

— Mérkőzések. AMTE—oradea-marei (nagyvárad) Törekvés barátságos lab-

„Vagyonokat kaszálok”.

(A magyar pénzügyminiszter a vagyondezmáról.)

Hegedüs Loránt magyar pénzügyminiszter Egerben egy népgyűlésen beszédet mondott és többek között ezeket jelentette ki:

— Ha mi nem tudunk talpraállítani, más állít talpra bennünket. Ezért sietnünk kell. Nem engedhetem meg, hogy a vagyonválságot az őszre halasszák. Ezért végezni kell s készen kell vele lennünk. Ha az antant eszén van, nincs földi hatalom, amely ennél többet tudjon elvinni. Én vagyonokat kaszálok. A felmentettől pénzt kérek, hogy a hadirokkantat eltartsam, a hadivagyon szerzőjétől vagyont kérek, hogy az államat eltarissam. Mindenkitől kérem, hogy adja ide öt éves jövedelmét, hogy ezzel a többit megtartsam számára. Ez husz százalékos vagyonválság, mert évenként átlag négy százalékot hozott a vagyon. A földbirtokostól ugyanannyit kell elvenni, mint a banktól.

darugó mérkőzés Oradea-maren (Nagyváradon) 4:1 (2:1). Fölényes játék után győzött az AMTE. ellenfelén. Az AMTE. első goalját Pálincás rugta, majd a Törekvés öngoaljától sikerült elérnie a második goalt is. A Törekvés egyetlen goalját az első félidő 38-ig percében Gulyás rugta. A második félidőben az AMTE-nak Veszprémi által négy kétszer sikerült a labdát ellenfele hálójába továbbítani. A mérkőzést Studnicka vezette. — NSC—ATE. barátságos mérkőzés Salonta-maren (Nagyszalontán) 3:2. Az ATE. az utóbbi időben gyenge játékot produkált. — Kinizsi—TVTSE. bajnoki football-mérkőzés volt Timisoarán (Temesvárott) az elmúlt hét keddjén. Eredmény 9:0 (5:0) a megerősödött Kinizsi javára. A goalokat Schiller, Zelenka, Steiner és Frech II. rugták. Biró Litz (TAC.) — II. osztályu bajnoki mérkőzések Timisoarán (Temesvárott): III. ker.—TFC. 7:1 (4:0). TMTE.—Unirea 2:1 (2:1). Az utóbbi mérkőzés döntő volt. Aradon: AVSE—MTK. 5:0 (2:0) Ujaradon: Egyetértés—USE. 3:0 (1:0) — Barátságos mérkőzések: Egyetértés II.—USE. II. 4:0 (2:0) AVSE. comb—MTK. comb. 4:3 (3:3) A KAC. atlétikai versenyét az AAC. nyerte meg.

Naponta tehervonatok.

(Az aradi vasuti konferencia eredménye.)

Az aradi vasuti konferencia vasárnap délelőtt fejeződött be. Legutoljára plenáris ülést tartottak, amelyen a bizottságok összes tagjain kívül Mihailovics Sándor aradi vasutigazgató és az aradi üzletvezetőség különböző osztályfőnökei is résztvettek. Az aradi vasutügyi tárgyalások, mint most utólag megállapítható, a még fennálló forgalmi akadályok elsimításán felül más jogkörrel nem volt felruházva, a tárgyalás alá kerülő vitás kérdésekben azonban minden tekintetben megegyezést hozott. Így a két ország közötti összes posta, vám és határrendőrségi ügyeket minden részletben tisztázza a vasutügyi konferencia. A vasutra vonatkozólag megállapodás létesült, amely szerint a jövőben Románia és Magyarország között naponta két-három tehervonat is közlekedhetik, ilyen tehervonat-járáttal egyelőre lebo-

ezután a legutóbbi eseményekről szólott. A nemzetgyűlésnek nem az a feladata, hogy botrányokat csináljon, hogy tekinthetők romboljon le és hogy mes terségesen rontsa a magyar koronát. A három napos hecc levette a koronát husz centiméterrel s ez irtó pénzbe került az államnak.

BUDAPEST. Hegedüs Loránt pénzügyminiszter kijelentette, tudósítónk előtt, hogy hatszáz millió val több bankjegyet váltottak be, mint amennyit felülbélyegeztek. Ennek a pénznek legnagyobb része Bécsből került Magyarországra, Németországból aránylag keveset hoztak be. Az Osztrák Magyar Bank közegét újból megvizsgálták a becsérélésre benyújtott bankjegyeket, azokat hamisaknak találták és harminc százalékra vagyis az eddigi mennyiség felére csökkentették. Az újabb vizsgálat eredményét közölte a bécsi devizaközponttal és Németországgal, ahol közmegegyezést keltett.

nyolihatótnak tekintik a két ország közötti teherforgalmat. A CFR. és a MÁV. naponként 50—100 teherkocsit ad át egymásnak. Hivatalosan megállapították a vasuti határállomásokot is Lökösháza és Kurtics vasutállomásokon. A bizottságok ígérete szerint intézkedés fog történni arra nézve, hogy a teherkocsikat az állomások sehol se tartásuk vissza és azokat azonnal eredeti állomáshelyükre továbbítsák. A MÁV. bizottság két határvonat forgalomba helyezését kérte, de ezt a CFR. bizottság központi felhatalmazás nélkül nem teljesíthette. Megígérték azonban, hogy az ügyet a CFR. vezérigazgatósága elé terjesztik. A határvonat továbbra is Kurticsig (Kürtösig) közlekedik.

Beregi Oszkárna

Beregi Oszkár, a magyar színművészet kiválósága ötnapi vendégszereplésre tegnap Aradra érkezett. Beregi az Aradi Közlöny munkatársának a bécsi s általában külföldi művészi körutjának benyomásáról a következőket mondotta:

— Bár hónapokkal ezelőtt Bécsen állandó tartózkodási helyemnek választottam, Budapestre való elköltövésem óta sehol sem kötöttem le magam. Legutóbb hívtak ugyan Berlinbe egy háromhavi állandó vendégszereplésre, de a Neue Wiener Bühne igazgatósága hallani sem akar arról, hogy berlini meghívásainak eleget tegyek. Bécsben a Renaissance, de főleg a Neue Wiener Bühne színpadán léptem fel: Hamletet huzzor, a Fedorában hatvanszor, a Szerelmem vásárában százhuszszor és Uriel Acostát egyfolytában majdnem három hónapig játszottam. Állandó partnerem a szenzációs tehetségű Tilla Duriex, Paul Klassner felesége, aki sok forró bécsi színpadi est sikerében méltán osztozott velem. Legutóbb Jugoszláviát jártam végig. A szerb színművészet fejlettségéről, de különösen a szerb színészek előzőkenységéről nagyon sokat mesélhetnék. Több estén keresztül léptem fel Nagybecskerekben, Pécsen, Újvidéken, Szabadkán és Baján, Erdélyi vendégelepteimet Aradon kezdem meg. Innen két-két estére Oradea-marera (Nagyváradra) és Timisoarára

(Temesvárra) utazom. Az őszi Bécsben várom ki, a téli hónapokra azonban, november elseji kezdettel, Svájcba vagyok lekötve. Jövő évben, ha bécsi kötelezettségeimnek korábban tudok eleget tenni, hosszabb időre előreláthatólag ismét lejövök Erdélybe. Bécsi tartózkodásom alatt az Olimpia és az Alfa bécsi filmgyárak rendezésében több filmdrámában, így legutóbb a szédületes rendezésben felvett Cassanova című szerepben léptem fel. Aradi kollégáimat egy nap iktélem alatt is végtelenül megszerettem. Rajongó tiszteletük hazámól való oly hosszú távollét dacára is erősen kárpótol a budapesti színházak egy-néhány színésznek nevezett individuum izléstelen kellemetlenkedéséért.

HIREK.

Gyémántlakadalom.

Kedves és szokatlan ünnepség volt vasárnap délután négy órakor a minorita-templomban. A kilencven éves Rauch Bálint gyémánteskülvője volt hetvenöt esztendeje vele élő hűséges 88 éves feleségével. Megható volt a szertartás. Pontban négy órakor érkeztek meg a kocsik a templom elé. Az elsőben ült Rauch Bálint a feleségével. Mire odagördült a fogat a bejárat elé és a jelenlévő fiatalabbak segíteni akartak a kiszállásnál az öreg urnak, az szabadkozott: — Majd csak egyedül. És miután kiszállt, kisegítette őszhaju feleségét is a kocsiból. Katonás, kemény léptekkel, karofogva lépkedett be a két öregember a templomba. Csak akkor érzékenydedek el, mikor a pap ismételten megáldotta őket és, mint hetvenöt évvel ezelőtt, megkérdezte a szertartás által előírtakat: Szereted-e?

Sokan sirva fakadtak, mikor a két öreg ráfelelte, hogy: „Szeretem.”

Vége volt az áldásnak és a két öreg szorosán összesimulva hazafelé indult. Mindenkinek szeretete kísérte őket és mintha talán még a templomi szentképek, a falon függő Mária-kép is meghatótlan biztatón tekintett volna le rájuk.

— Kléptik az alba-juliai (gyulafehérvári) állomást. A koronázás alkalmával az alba-juliai (gyulafehérvári) vasuti állomást kibővítik. A bucarestii vasuti központ erre a célra 840 ezer lejt engedélyezett. Az összeg felét a pályaudvar felújítására, másik felét az épület kiépítésére fordítják. Az építkezéseket szeptember 15-ig fejezik be.

— A főügyész esküje. Meculescu Sándor, az ujonnan kinevezett főügyész ma délelőtt letette a hivatalos esküt dr. Moldován Silvius törvényszéki elnök kezébe. Az ügyészi hivatal átadása még a déli órákban megtörtént.

— A budapesti francia követ, Franciaország budapesti követe Boulet lett, aki eddig Rómában működött.

— Kommunisták és rendőrök csatája. Bécs. Az itteni kommunisták tegnap megtámadtak egy egyházi körmenetet. A kivonult rendőrökkel véres harcra került a sor, amely alkalommal több ember megsebesült.

— **Meghíusult kormánybustás.** Berlin. A porosz országgyűlés csütörtökön fejezte be munkáját és szeptember 28-ig elnapolta ülését. A szocialista-pártok megakarták akadályozni az indemnitás elfogadását, mert ebbe belebukott volna a Stresemann-kormány. Szándékuk azonban nem sikerült, mert a polgári pártok elfogadták a szükségköltségvetést és ezzel elhárították a kormány bukását.

— **Felvétel a hadseregbe.** Arad megye prefekturája ma délelőtt táviratilag arról értesült, hogy a volt osztrák-magyar hadseregben szolgált tiszteknek a román hadseregbe való felvételi idejét október 1-ig meghosszabbították.

— **Hüttnerék új főtárgyalást kérnek.** Budapest. A Tisza-pör két főalakja: Hüttner Sándor és Stanykovszky Tibor új hadosztály-bíróági főtárgyalást kérnek. Arra hivatkoznak, hogy azokról a tanuvalomásokról, amelyeken a hadosztálybíróóság ítélete alapszik a Tisza-pör polgári főtárgyalásán kiderült, hogy koholtak.

— **Egy angol kórházhajó elsüllyeszti.** Lipcse. A birodalmi törvényszék négy-négy évi fegyűzre ítélte Dittmar és Boldt tengerész-tiszteket, akik a 86. számú buvárhajó tisztejei voltak. Azt a vádat emelték ellenük, hogy ágyutűzzel elsüllyesztették a Landoverly Castle két mentőcsónakát azért, hogy tanuk ne maradjanak az angol kórházhajók elsüllyesztéséről.

— **Házasság.** Neuländer Piroška (Arad) Rosenbergs Vilmos (Bácsopolya, Jugoszlávia) házasságot kötöttek.

— **Tetőtűz.** Ma délután 12 és 1 óra között a Pista Plevnei (Árpád-tér) 2. szám alatti épület házteteje kigyulladt. A kivonult tűzoltóság elejét vette a tűz terjedésének.

— **Baleset a papírgyárban.** Végzetes baleset érte szombat reggel Varga Lajos papírgyári üzemlakost. Gőzhenger-csavarszakadás következtében súlyos égési sebeket szenvedett. A súlyosan sérült embert dr. Herz Andor orvos vizsgálta meg és megállapította, hogy a bal felsőkarján és a jobb arcon sérült meg legsúlyosabban.

— **Lopások a Neptunban.** A Neptun-fürdőben tegnap több lopás történt. Egy férfi és egy nő vendégtől külön százszáz lelt, egy férfiltől a fürdőben való tartózkodása alatt egy pár cipőt, egy pár harisnyát és egy nadrágot lopott el valaki. A rendőrség megindította a nyomozást, egyben szigorú intézkedéseket fogantatosított, nehogy a fürdőben több lopás történjék.

— **Fantázia egy rablómerénylőről.** A napokban megirtuk budapesti távirat alapján, hogy Ziegelmann Dávid fiemei ügynök a rendőrségen előadta, miszerint három ember őt megtámadta, kétszáz ezer koronáját elvette tőle és azután őt a Dunába dobta. A budapesti rendőrség megállapította, hogy mindazok a dolgok, amiket előadott, fantasztikus kitalálások. Ziegelmannnak Budapestről nem szabad eltávoznia, amíg a rendőrség nem tisztázza ügyét.

Windischgraetz visszavonta adatait.

(Nem indul eljárás a Wekerle-kormány ellen.)

BUDAPEST. A magyar kormány utasította a budapesti államügyészséget és városparancsnokságot a bünvádi eljárás megindítására mindazok ellen, akik a forradalomnak részesei voltak, továbbá a Wekerle kormány ellen s herceg Windischgraetz ellen is. Az ügyészi eljárás két nap alatt oly léptekkel haladt előre, hogy Meskó Zoltán a kisgazdapártban már bemutathatta a névsort, mely a kormány által letartóztatásra kiszemelt politikusok neveit tartalmazta. Mindenki csak az órát várta, hogy a letartóztatások mikor fognak megtörténni. Ezzel szemben a kormány, a Magyar Távirati Iroda útján hivatalos kommunikét bocsátott ki, melyben gróf Bethlen István miniszterelnök kijelenti, hogy neki Windischgraetz herceg *mindaddig semmiféle adatot nem bocsátott rendelkezésére és hogy a kormány semmiféle eljárást ebben az ügyben nem indított.* A hivatalos kommunikével azonban a cenzurabizottságnak oly értelmű utasítása érkezett a pesti lapokhoz, amely szerint a megindított bünvádi eljárásra vonatkozólag cikket közölni tilos, mert katonai eljárásról is lévén szó, ez az állam ér-

dekét veszélyeztetné. A dolgok hátterében az történt, hogy Wekerle, Vádszonyi és Andrássy közvetítésével hosszadalmas tárgyalásokat folytatott Bethlennel és Windischgraetz-zel. És a tárgyalások folyamán sikerült meggyőznie Wekerlénél a miniszterelnököt és Windischgraetzet is, hogy nem volna az ország érdekében való, ha a kormány a Wekerle kormány ellen is bünvádi eljárást folytatna és bíróság elé állítaná a Wekerle-kormány tagjait. Wekerle oly megállapodást létesített a herceggel és a miniszterelnökkel, mely szerint a herceg egyelőre visszaveszi adatait Bethlentől és újra megrostálja, viszont *Bethlen nem indít eljárást a Wekerle kormány ellen.* A Bethlen-kormány ez az újabb elhatározása nagy meglepetést keltett mindenfelé és általában úgy magyarázzák, hogy a kormány, csakugyan megijedt a lavinától, melyet a felelősségre vonások végnélküli áradata előidézne.

BUDAPEST. Gróf Bethlen István miniszterelnök herceg Windischgraetz bizonyítékait nem tartja elégségesnek a vizsgálat megindítására. Windischgraetz a nemzetgyűlésben terjeszti elő adatait.

— **Megtalálták az eltűnt festőművészt.** Szeged. Megirtuk, hogy Heller Ödön szegedi festőművész holttestét kihúzták a Tiszából. A fején ütések nyomai látszottak, a karjai pedig át voltak löve. A rendőrség gyanúja Heller Ödön egyik modelljének férjére irányul.

— **Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma,** mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

— **Tűzoltó-estély a ligetben.** Az „Aradi Önkéntes Tűzoltókar” szombaton este a városligeti vendéglő nagytermében igen sikerült műkedvelői előadást és táncmulatságot tartott. Bemutatóra került „Az asszonyok büne” című életkép 3 felvonásban. Az összes szereplők tehetségük legjavát adták, különösen kiváltak a darabban Kresz Dezső egy butorgyáros szerepében, Hudy Piroška, Négrády Böske, Szilágyi Lajos, Kiss Lajos, Juhász Rózsi, Záróczy József igen sikerült vauti kalauz szerepében, Ferenczy József rendező, kiváló produkált Bruckner Laci egy bécsi magánzó szerepében, a közönséget állandóan derűltségben tartva. Éjfélkor megkezdődött a tánc, mely a reggeli órákig tartott. Buday zenekarának csak elismeréssel adóztak. Elismerés illeti az önkéntes tűzoltóságot és annak parancsnokát: Zaráy Jenőt.

— **Szerecséftenül járt volt képviselő.** Budapest. Landauer Béla volt magyar országgyűlési képviselő leugrott a villamosról, még pedig oly szerecséftenül, hogy jobb lába a kerekek alá került, melyek teljesen összeroncolták. Landauer lábát amputálni kellett.

— **Leszállítják a munkabérekét.** Prága. A maeris-ost-rauli bányatulajdonosok és bányászok között tanácskozás volt, amelyen a munkaadók megmaradtak a béricszállításra irányuló ajánlatuk mellett. A munkásoknak három heti gondol-

kozási időt adtak. Ha a határidő lejártán a munkások nem fogadják el az ajánlatot, akkor felmondottnak tekintik a kollektív szerződést.

— **Az orosz menekültekér.** Genf. A népszövetség tanácsa elhatározta, hogy nemzetközi konferenciát tart az Európában szétszórt orosz menekültek érdekében.

— **Mindennemű porcellánt, ezüstöt, szőnyeget és lakásberendezést vesz és elad** Salon Artistique Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. sz.

— **Megnyílnak az óvodák.** A Secretariatul General din Cluj al Ministerului Instructiuniii rendelete alapján értesítjük a szülőket, hogy az óvodák f. évi augusztus hó 1-én újra megnyílnak. Az egy havi szünidő télen lesz. Moldóvan, tanfelügyelő.

— **Atutalásokat Magyarországra és Ausztriába stb. a legelőnyösebben eszközöl Lloyd Bank Arad, Minorita temelommal szemben.**

Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota.) Régiségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cserélése és hivománnyal árusítása.

— **Holttest a Marosban.** A strandfürdő mellett ma délelőtt 9 óra után egy holttestet dobott partra a Maros. Értesítették a rendőrséget, ahonnan Todor ügyeletes rendőrtiszt és dr. Stauber Andor gáji kerületi orvos mentek ki a helyszínre. Megállapítást nyert, hogy a holttest már több nap óta van a Marosban, s így személyazonosságát lehetetlen volt megállapítani. Beszállították az alsótemető halottasházába. Az ügyészség a temetősi engedélyt megadta.

Bányaigazgatóság és munkások.

(Panasz az aradi munkaügyi felügyelőségnek.)

A brádi aranybányából még a múlt év októberi sztrájkból kifolyólag 250 munkást bocsájtott el a bányaigazgatóság. Az elbocsájtott munkásokat az iparügyi miniszterium határozata értelmében a régi szerződés szerint visszavették. A brádi munkások szervezete ma feljelentést küldött az aradi munkaügyi felügyelőséghez, amely szerint a bányaigazgatóság nem akarja betartani a visszavett munkásokkal szemben a kollektív szerződést. A munkaügyi felügyelőség a brádi főszolgabírósághoz átiratot küldött, hogy vizsgálja felül a munkások panaszát és tegyen lépéseket az egyezség helyreállítása érdekében.

Három év jótékonyága (A Szociális Missziótársulat közgyűlése.)

A Szociális Missziótársulat ma délután 5 órakor tartotta évi rendes közgyűlését a városkúza tanácstermében. A gyűlést Vásárhelyi Janka elnök nyitotta meg. Bejelentette, hogy három év óta ez az első közgyűlése a társulatlaknak. Ismertette a társulat működését és a szakosztályok által végzett munkákat. Ezután Steinizer Jenny titkári jelentése következett, amely beszámolt a három évi munka eredményéről. A Nővédelmi hivatal 2719 munkahelyet tartott és elintéztett 1547 ügyet. Haller Józsa jegyző beszámolt a szegénygondozó munkásságáról, amely szerint 2492 lelt értéket osztott ki természetben és pénzben a gondozó. Billich Miklósné pénztáros beszámolt a három év pénztári eredményéről. A közgyűlés Vásárhelyi Janka elnök zárószavai után fél hét órakor ért véget.

Közigazgatóság. A valutapiac.

Julius 18. Zúrichi nyitás: Budapest 190, Berlin 802,5, New-York 606, Milano 274, Prága 995, Zag-ráb 390, Bucuresti 865, Varsó 33, Bécs 80, osztrák leányegzett korona 80.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1045, angol font 1190, dollár 335, francia frank 2525, márka 440, lira 1750, osztrák korona 455 rubel 39 és fél, leu 455, szokol 465, dinár 825, lengyel márk 18 és háromnegyed.

— **A magyarországi termés.** Budapest. Hivatalosan jelentik: A kalászosok hozama 70,000 méter-mázsával kisebb, mint a tavalyi. A buza aratása országszerte folyamatban van, néhol már a behordását meg is kezdték. A rozs és árpaaratást befejezték. A legtöbb helyen a kukorica és a burgonya fejlődésének az időjárás jó hatással van. Gyümölcsből gyenge termés várható, szőlő fűrt képződése lassu.

— **Örési forgalmi adó Magyarországon.** Budapest. A magyar nemzetgyűlés elfogadta az örési forgalmi adóról szóló törvényjavaslatot.

